

Wymagania edukacyjne z przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa dla klasy I liceum ogólnokształcącego na postawie programu nauczania edukacji dla bezpieczeństwa autorstwa Bogusławy Breitkopf

Dział	Temat	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Bezpieczeństwo państwa	System bezpieczeństwa narodowego RP	- uczeń definiuje pojęcie bezpieczeństwa oraz bezpieczeństwa narodowego - wymienia elementy systemu obronnego RP	- uczeń zna i wymienia nazwy formacji służb mundurowych (w tym obrony terytorialnej) zapewniających bezpieczeństwo państwa oraz wyjaśnia zadania tych służb	- uczeń rozumie istotę oraz zna elementy składowe systemu bezpieczeństwa, jego poszczególne instytucje, charakter związków między nimi - zna i określa zakres działania wybranych stowarzyszeń i organizacji, takich jak Liga Obrony Kraju, Związek Strzelecki „Strzelec”	- uczeń identyfikuje wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, kategoryzuje je, przypisuje właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa lokalnego i całego państwa - wymienia i uzasadnia geopolityczne, militarne i gospodarcze aspekty bezpieczeństwa państwa	- uczeń potrafi identyfikować wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, kategoryzować je, przypisywać właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa lokalnego i całego państwa
	Powinności obronne i kryzysowe władz, instytucji oraz obywateli	- wyjaśnia znaczenie pojęć „siatka bezpieczeństwa” i „infrastruktura krytyczna”	- orientuje się w podstawowych zasadach zarządzania kryzysowego i rozumie jego istotę	- zna i rozumie rolę świadczeń obywateli na rzecz obronności oraz zadań i kompetencji władz państwowych i samorządowych w tym zakresie	- podaje przykłady zarządzeń, jakie mogą wydać władze w związku z kryzysem - w oparciu o właściwą terminologię dokonuje analizy wybranych zjawisk społecznych (stany nadzwyczajne)	
	Sily Zbrojne RP	- wymienia rodzaje Sił Zbrojnych RP	- omawia zadania i struktury sił zbrojnych RP	- charakteryzuje podstawowe uzbrojenie i wyposażenie Sił Zbrojnych	- określa i uzasadnia powinności obronne Sił Zbrojnych RP	
Sytuacje nadzwyczajnych zagrożeń	Międzynarodowe prawo humanitarne	- definiuje zagadnienie międzynarodowego prawa humanitarnego - rozwija skrót OC	- wyjaśnia podstawowe zasady międzynarodowego prawa humanitarnego - identyfikuje obiekty opatrzone międzynarodowym i znakami ochrony zabytków	- wymienia podstawowe dokumenty ONZ regulujące funkcjonowanie obrony cywilnej w świecie	- zna i określa zakres działania wybranych stowarzyszeń i organizacji, takich jak Polski Czerwony Krzyż	
	Ochrona ludności i zwierząt	- definiuje pojęcia: „odkazywanie”, „dezaktywacja”,	- wymienia rodzaje znaków substancji toksycznych i	- wyjaśnia, na czym polegają zabiegi specjalne i sanitarne	- omawia wpływ środków promieniotwórczy	

		<p>„dezynfekcja”, „deratyzacja”</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegają zabiegi specjalne i sanitarne 	<p>miejsca ich ekspozycji</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach 		<p>ch na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę oraz wie, jakie materiały można wykorzystywać jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi 	
	<p>Służby ratownicze</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia rodzaje służb ratowniczych 	<ul style="list-style-type: none"> - określa podstawowe zadania wybranej służby ratowniczej 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia rolę i zasady funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia i charakteryzuje ochotnicze służby i podmioty ratownicze, takie jak: Ochotnicza Straż Pożarna, Gorskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe 	
	<p>Ostrzeganie i alarmowanie ludności o zagrożeniach</p>	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje pojęcie ewakuacji - rozróżnia zagrożenia czasu pokoju i czasu wojny 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje drogi ewakuacji w szkole - definiuje i rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia zasady ewakuacji ludności i środków materiałowych - charakteryzuje zasady zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność - uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice 	
	<p>Zagrożenia naturalne, budowlane i komunikacyjne</p>	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru lub innych klęsk żywiołowych 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje obowiązki pieszego i kierowcy w zakresie zachowania się na drodze w momencie przejazdu karetki pogotowia lub innego pojazdu z włączonymi sygnałami uprzywilejowania 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje zagrożenia i ich źródła; zna zasady postępowania podczas pożaru, w przypadku wypadków komunikacyjnych, w czasie zagrożenia powodzią, w przypadku katastrofy budowlanej, wycieku gazu z instalacji w budynku mieszkalnym, odnalezienia 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, w szkole i w najbliższej okolicy; wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego oraz potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru (np. płonąca patelnia, płonący 	

				niewypału lub niewybuchu, zagrożenia lawiną, intensywnej śnieżycy	komputer -charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, w szkole i w najbliższej okolicy; wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego oraz potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru (np. płonąca patelnia, płonący komputer	
	Zagrożenia związane z działalnością człowieka	- wyjaśnia pojęcie terroryzmu - rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach	- wymienia przykłady skutków użycia środków biologicznych, chemicznych i wybuchowych oraz omawia zasady zachowania się w przypadku zdarzeń terrorystycznych (np. w razie wtargnięcia uzbrojonej osoby do szkoły, centrum handlowego)	- wyjaśnia znaczenie cyberprzemocy i zna procedury postępowania w przypadku jej wystąpienia oraz wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy i wie, jaka powinna być na nie właściwa reakcja	- omawia wpływ środków promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę oraz wie, jakie materiały można wykorzystywać jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry	
Edukacja zdrowotna	Zdrowie jako wartość dla człowieka i zasób dla społeczeństwa	- wymienia zachowania, które sprzyjają zdrowiu (prozdrowotne) oraz zagrażają zdrowiu oraz wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków	- wyjaśnia zagadnienia związane z właściwym, racjonalnym żywieniem; uzasadnia jego znaczenie dla zdrowia i rozwoju, w tym ochrony przed chorobami przewlekłymi - definiuje pojęcia „bulimia” i „anoreksja”; wyjaśnia ich następstwa	- omawia krótkoterminowe i długoterminowe konsekwencje zachowań sprzyjających (prozdrowotnych) i zagrażających zdrowiu - dobiera i demonstruje umiejętności komunikacji interpersonalnej istotne dla zdrowia i bezpieczeństwa (odmowa, zachowania asertywne, negocjowanie)	- opisuje konstruktywne i niekonstruktywne sposoby radzenia sobie z emocjami, w tym negatywnymi - analizuje tendencje związane z brakiem aktywności fizycznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w Polsce - wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym; wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie	- ocenia własne zachowania związane ze zdrowiem, ustala indywidualny plan działania na rzecz własnego zdrowia
	Styl życia a zdrowie człowieka	- zna pojęcie wskaźnika masy ciała (BMI) i potrafi określić do czego służy	- zna tendencje związane z otyłością wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w Polsce	- zna czynniki ryzyka chorób cywilizacyjnych, takich jak: nadciśnienie	- analizuje objawy różnych rodzajów uzależnień behawioralnych, w tym	- ustala, co sam może zrobić, aby stworzyć warunki środowiskowe i społeczne, które są

			- definiuje pojęcie zespołu metabolicznego (nadciśnienie tętnicze, otyłość, cukrzyca, zaburzenia lipidowe)	tętnicze, cukrzyca, zaburzenia gospodarki lipidowej, otyłość	uzależnienia od komputera, internetu, hazardu - wyjaśnia wpływ substancji psychoaktywnych na sprawność	korzystne dla zdrowia (ochrona środowiska przyrodniczego, wsparcie społeczne, komunikacja interpersonalna, współpraca osób, instytucji i organizacji na rzecz zdrowia itp.)
Pierwsza pomoc	Organizacja pierwszej pomocy	- podaje definicję pierwszej pomocy - zna wyposażenie apteczki pierwszej pomocy; wymienia przedmioty, jakie powinny znaleźć się w apteczce np. domowej, samochodowej	- wymienia cele i zadania pierwszej pomocy; - wyjaśnia pojęcie „stan zagrożenia życia” - wie, jak prawidłowo wezwać pomoc: wymienia nazwy służb ratunkowych i podaje ich numery alarmowe, wskazuje, kiedy wezwać pomoc i w jaki sposób przekazać informacje o zdarzeniu	- wymienia działania wchodzące w zakres pierwszej pomocy - zna zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia, w tym: unikania narażenia własnego zdrowia, oceniania własnych możliwości, rozpoznawania potencjalnych źródeł zagrożenia w kontakcie z uszkodzonym, wskazywania sposobu zabezpieczenia się przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi, stosowania uniwersalnych środków ochrony osobistej	- rozumie znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia oraz przedstawia jego rolę - podaje przykłady i charakteryzuje zagrożenia w środowisku domowym, ulicznym, wodnym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach	
	Kontrola funkcji życiowych	- potrafi rozpoznać osobę w stanie zagrożenia życia	- opisuje rolę układu oddechania, krążenia i nerwowego dla prawidłowego funkcjonowania organizmu; - rozumie, jakie są następstwa zaburzeń czynności tych układów	- przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby uszkodzonej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć	- wskazuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia - wyjaśnia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych	

Utrata przytomności	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia objawy utraty przytomności - wie, jak prawidłowo wezwać pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć - ocenia przytomność poszkodowanego 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund) 	<ul style="list-style-type: none"> - udrażnia drogi oddechowe rękoczynem czoło–zuchwa - układa osobę nieprzytomną w pozycji bocznej bezpiecznej - zapewnia osobie nieprzytomnej komfort termiczny - wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej 	
Resuscytacja krążeniowo-oddechowa	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie „nagle zatrzymanie krążenia”; - wymienia jego oznaki - wie, jak prawidłowo wezwać pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u osoby dorosłej - ocenia przytomność poszkodowanego - ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund) 	<ul style="list-style-type: none"> - zna i wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej: 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) oraz wskazuje na jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej; - zna algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych z użyciem AED 	
Zadławienia	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie i mechanizm zadławienia - wie, jak prawidłowo wezwać pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia 	<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje prawidłowo na manekinie rękoczynny ratunkowy w przypadku zadławienia 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci 	
Rany, krwawienia i krwotoki	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje pojęcie rany - definiuje pojęcie krwotoku - wie, jak prawidłowo wezwać pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn - wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje opatrunek osłaniający na ranę w obrębie kończyny oraz opatrunek uciskowy 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	

	<p>Uszkodzenia kości i stawów</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu - wie, jak prawidłowo wezwać pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn - wyjaśnia cel doraźnego unieruchomienia kończyny (ograniczenie ruchu, zmniejszenie bólu, ograniczenie ryzyka pogłębienia urazu, umożliwienie bezpiecznego transportu) - wymienia sytuacje, w których może dojść do urazów kręgosłupa 	<ul style="list-style-type: none"> - zna i stosuje zasady unieruchomienia złamań kości długich i stawów (zasada Potta) - opisuje przykłady powikłań wynikających z urazu kręgosłupa 	<ul style="list-style-type: none"> - w sytuacjach symulowanych prawidłowo unieruchamia kończynę po urazie w zastanej pozycji, wykorzystuje dostępny sprzęt do unieruchomienia złamanej kończyny - przedstawia metody przenoszenia poszkodowanych z urazem kręgosłupa 	
	<p>Oparzenia termiczne i chemiczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie „oparzenie” - wie, jak prawidłowo wezwać pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia przyczyny i rodzaje oparzeń 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego 	<ul style="list-style-type: none"> - demonstruje metodę chłodzenia w przypadku oparzenia kończyny - wymienia przykłady zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci - przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	
	<p>Podtopienia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje sytuacje, w jakich dochodzi do tonięcia, wyjaśnia zagrożenia związane z wodą 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia różnicę między podtopieniem a utonięciem - podaje przykłady zagrożeń w środowisku wodnym 	<ul style="list-style-type: none"> - odtwarza etapy pomocy w podtopieniach, podejmuje w sytuacji symulowanej czynności pierwszej pomocy po wydobyciu poszkodowanego z wody (pozycja bezpieczna, zapobieganie zachłyśnięciu i wychłodzeniu 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jak zapobiegać tonięciu i wypadkom w akwenach wodnych 	

	Zatrucia	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia zasady bezpieczeństwa w pomieszczeniach skażonych tlenkiem węgla, gazami toksycznymi - wie, jak prawidłowo wezwać pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia zatrucie tlenkiem węgla (czadem), lekami lub środkami odurzającymi, wymienia ich objawy 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje zasady bezpieczeństwa w pomieszczeniach skażonych tlenkiem węgla, gazami toksycznymi 	<ul style="list-style-type: none"> - w sytuacji symulowanej podejmuje prawidłowe działania wobec osoby podejrzanej o zatrucie 	
	Pogryzienia, użądlenia, wstrząs	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje pojęcie wstrząsu - wie, jak prawidłowo wezwać pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia rodzaje wstrząsu - wymienia najważniejsze przyczyny wstrząsu, wymienia zagrożenia z niego wynikające 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje zasady postępowania przeciwwstrząsowego (ułożenie, ochrona przed wychłodzeniem, wsparcie psychiczne poszkodowanego) 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	